

Täysistunto

Keskiviikko 18.4.2018 klo 13.59—21.59

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi autoverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.42 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Tämä lakiesityshän liittyy kiinteästi vuonna 2017 tehtyyn liikenteen palveluista annettuun lakiin ja uudistukseen, jossa muutettiin taksiliikenteen sääntelyä muun muassa helpottamalla taksiliikenneluvan saamista sekä vapautettiin alan hinnoittelua. Oppositio nosti kyseistä lakia säädettäessä esiin muun muassa ongelmat, joita uudistus voi aiheuttaa kilpailulle ja alueelliselle palvelutarjonnalle.

Uudistuksen seurauksena joudutaan nyt poistamaan autoveron alennus takseilta, sillä uudessa järjestelmässä alennuksen tarkoituksenmukainen rajaaminen olisi vaikeaa. Tässä tilanteessa uudistusta voidaan pitää aiheellisena. Siitä syntyy kuitenkin eräitä riskejä. Valmistelussa on käynyt ilmi, että alennuksen poistaminen voi hidastaa taksikannan uudistamista. Tämä on ongelmallista kansallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamisen kannalta. Uudemmat autot kuormittavat ympäristöä vähemmän. Jatkossa olisi syytä seurata, missä määrin autoveron alennuksen poisto vaikuttaa taksikantaan ja sen aiheuttamiin päästöihin. Veronalennuksen poisto voi myös entisestään kärjistää taksiuudistuksen aiheuttamaa alueellista epätasa-arvoa. Siksi myös uudistuksen vaikutuksia tasa-arvoon tulisi seurata ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin.

Tätä hallituksen esitystä käsiteltäessä syntyi pieni ristiriita lausuntovaliokunnan eli liikenne- ja viestintävaliokunnan ja sitten vastaavasti valtiovarainvaliokunnan verojaoston käsittelyiden välillä sikäli, että liikennevaliokunta ei kuullut Invalidiliittoa, joka kuului puolestaan verojaoston kuultaviin ja esitti voimakkaan huolensa siitä, mikä olisi pyörätuolikuljetusten tulevaisuus. Mutta toisaalta liikennevaliokunnalla oli vahva tahto varmistaa Kela-kuljetusten saavutettavuus kaikkialla Suomessa, mikä ei taas niinkään ollut verojaoston pohdinnan kohteena, kuten mietinnöstä ilmenee. Näin ollen liikenne- ja viestintävaliokunnasta tullut esitys pyörätuolilla liikkuvien alueellisen kuljetuspalvelutarjonnan turvaamisen näkökulmasta, että pienet esteettömät, niin sanotun Caddy-luokan ajoneuvot tulisi sisällyttää verovapaiden ajoneuvojen ryhmään, on perusteltu. Tällä muutoksella hallituk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

sen esitykseen varmistetaan myös kyseisten ajoneuvojen varusteluun liittyvien työpaikkojen säilyminen Suomessa.

Toisaalta muun muassa Invalidiliitto on esittänyt vakavan huolen siitä, että uudistus heikentäisi palvelutasoltaan parempien invataksien palveluiden saatavuutta. Nämä palvelut ovat tarpeellisia monien pyörätuolia käyttävien matkustusturvallisuuden sekä terveyden kannalta. Siksi on välttämättä varmistettava, että nämä erityistarpeet otetaan riittävässä määrin huomioon myös uudistuksen jälkeen ja mahdolliset epäkohdat korjataan välittömästi.

Tätä asiaa punnittaessa sattumoisin juuri tänään olin kahden pyörätuolipaikan taksin kyydissä ja olin vähän yllättynyt, että kuljettaja suhtautui ihan myönteisesti tämän veroedun laajentamiseen näihin kevyempiin Caddy-luokan autoihin. Hänen mielestään on fiksua, että näissä kuljetuksissa käytetään myös ketterämpiä ja vähempipäästöisiä ja toki myös edullisempia kuljetusvälineitä. Mutta samalla täytyy toki muistaa, että niiden matkustusmukavuus on saanut pyörätuoliasiakkailta paljon moitetta erityisesti kaupunkikeskustojen mukulakivikaduilla. Hän jäi sitten miettimään, miten pyörätuoliasiakkaiden välttämättömien palveluiden jatkossa käy, ja tässä suhteessa varsinkin jälkimmäinen pontemme on erityisen tarpeellinen.

Näin ollen esitämme, että hyväksytään kaksi lausumaa.

Ensimmäinen lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uudistuksen vaikutuksia ajoneuvokantaan, ennen kaikkea kansallisten ilmasto- ja energiatarvoitteiden kannalta, työllisyyteen, sosiaaliseen ja alueelliseen tasa-arvoon ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi.”

Ja toinen lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa, miten uudistus vaikuttaa pyörätuolia käyttävien matkustusturvallisuuteen sekä terveyteen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi.”

Nämä lausumat ovat allekirjoittaneet sosiaalidemokraattien, vasemmistoliiton ja ruotsalaisen kansanpuolueen edustajat valtiovarainvaliokunnassa.

19.47 Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Harakan juuri tekemiä lausumaesityksiä siinä muodossa kuin ne tehtiin.

19.48 Jari Ronkainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Liikenteen lainsäädäntöuudistusten myötä taksiala tulee muuttumaan rajusti tämän kesän aikana. Jatkossa taksiliikenteen luvanvaraisuutta ja lupamenettelyjä on kevennetty. Toimintaa koskevia velvoitteita on karistettu, asemapaikkasääntelystä luovutaan, ja päivystysvelvoite poistuu. Lisäksi taksiliikenteessä on sallittua käyttää aiempaa monipuolisempaa ajoneuvokalustoa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan taksien nykyisen 4 800 euron autoveron alennuksen poistoa vaiheittain vuoden 2022 heinäkuuhun mennessä. Esitys on saanut asiantuntijakuulemisessa kovaakin kritiikkiä. Nykyisen autoverotuen poiston on pelätty pidentävän taksiliikenteessä käytettyjen ajoneuvojen vaihtoväliä sekä lisäävän käytettyjen ajoneuvojen tuontia ulkomailta. Tämän myötä pelkona on ajoneuvojen keski-ikä kasvaminen, päästöjen lisääntyminen ja liikenneturvallisuuden heikkeneminen. Lisäksi verotuen poisto heikentää yritystoiminnan kannattavuutta ja saattaa sitä kautta vähentää palvelujen saatavuutta.

Arvoisa puhemies! Olen huolissani taksipalvelujen saatavuudesta maaseudulla. Tämä huoli nousi esiin laajasti myös valiokuntakäsittelyssä. Hyvää tässä esityksessä on, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

aiemmin tilatakseja koskenut verovapaus ulotetaan koskemaan myös niin sanottuja 1+6-paikkaisia takseja. Tällaisiin Caddy-luokan takseihin mahtuu tarvittaessa pyörätuolikin. Monipuolisesta kalustosta ja sen myötä monipuolisesta palvelutarjonnasta on etua erityisesti maaseudulla. Maaseudulla kuljetusten määrä on vähäisempi ja esteettömän kaluston saatavuudessa saattaa olla haasteita. Vaihtoehtojen lisääminen on hyvä, jotta yritystoiminta olisi kannattavampaa. Pienempi auto on myös käyttökustannuksiltaan edullisempi ja taloudellisesti järkevämpi.

Arvoisa puhemies! Taksialan kannalta muutos on suuri hyppy tuntemattomaan. Siihen liittyy niin paljon epävarmuustekijöitä, että tilanteen seuraaminen ja varhainen puuttuminen epäkohtiin on erityisen tärkeää. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä ehdottaa seuraavia kolmea lausumaa:

”1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa esityksen vaikutuksia taksikalustoon sekä tavanomaisen henkilöliikenteen että invalidiliikenteen matkustusturvallisuuden osalta ja tarvittaessa ryhtyy korjaaviin toimenpiteisiin.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa esityksen vaikutuksia taksiajoneuvokannan muuttumiseen erityisesti niiltä osin, joilla on heijastumia isoihin hiilidioksidipäästöihin. Toisin sanoen on seurattava sitä, että ajoneuvokannan tarkoituksenmukaisuus ja määrä suhteessa kuljetustarpeisiin on oikea.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa esityksen vaikutuksia yhdessä muun taksiuudistuksen kokonaisuuden kanssa Kela-kuljetuksiin, koulukuljetuksiin ja muihin julkisiin kuljetuksiin ja ryhtyy ripeästi korjaamaan mahdollisia havaittuja ongelmia kansalaisten kuljetuspalveluissa.”

19.52 Katja Taimela sd: Arvoisa rouva puhemies! Mistä meillä on tässä tänään kysymys? Tämän esityksen taustallahan on laki liikenteen palveluista ykkönen, joka tulee nyt voimaan hallituspuolueiden tahdosta ensi heinäkuun alusta. Tuleva taksiliikenne ei enää ole luvanvaraista, velvoitteita kevennetään, ja taksiliikenteessä on jatkossa myös sallittua käyttää aiempaa monipuolisempaa ajoneuvokalustoa.

Tämän uudistuksen vuoksi olemme siinä tilanteessa, että asteittain poistetaan autoveron alennus osasta takseista. Tässä tilanteessa uudistusta voidaan pitää aiheellisenä, vaikkakin se sisältää myös omia riskejään.

Liikenne- ja viestintävaliokunta teki tästä lakiesityksestä lausunnon, josta käy ilmi vakava kritiikki liittyen uhkakuviin ajoneuvojen keski-ikä kasvamisesta, päästöjen lisääntymisestä, liikenneturvallisuuden heikkenemisestä, taksitoiminnan kannattavuudesta ja sitä kautta myös palveluiden laajasta saatavuudesta.

Nostimme omassa lausunnossamme esiin haasteen myös esteettömän kaluston saatavuudesta jatkossa ja esitimme, että valtiovarainvaliokunta mietintövaliokuntana sisällyttää 1+6:n matkustajan ajoneuvot autoverosta vapaisiin ajoneuvoihin hallituksen alkuperäisestä lakiesityksestä poiketen.

Tässä toisessa käsittelyssä haluan nyt ihan erikseen kiittää siitä, että tätä tavoitetta ja toivetta valtiovaroissa kunnioitettiin. Tällä on erityinen merkitys harvaan asutuilla seuduilla, ja sillä on merkityksensä ympäristöön, sillä on merkityksensä kuntien talouteen ja myös työllisyyteen.

19.54 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Heinäkuun alusta on tulossa voimaan laki liikenteen palveluista, jolla kevennetään tieliikenteen palveluiden tarjontaa kos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

kevaa sääntelyä ja vähennetään toimijoiden hallinnollista taakkaa. Liikennepalvelulaki tulee muuttamaan olennaisesti myös vallitsevaa, kiintiöihin ja autokohtaisiin lupiin perustuvaa taksijärjestelmäämme, vaikka ammattimainen taksiliikenne jää edelleen luvanvaraiseksi. Keskeisintä on, että taksilupien määrää rajoittavat kiintiöt poistuvat ja autokohtainen taksilupa muuttuu toimijakohtaiseksi. Taksien nykyisiä verotukia on voitu perustella muun muassa alan sääntelystä johtuvilla rajoitteilla, kuten asemapaikka- ja ajovelvoitteilla, jotka rajoittavat taksiluvan saaneiden elinkeinovapautta. Koska nämä perusteet poistuvat liikennepalvelulain myötä, verotukien uudelleentarkastelu on ajankohtaista ja perusteltua.

Hallituksen esityksessä ja valiokunnan mietinnössä esitetään tavallisten taksien verotukien poistumista porrastaen, niin että se olisi voimassa täysimääräisesti vuodesta 2023 alkaen. Valiokunnan mietinnössä, kuin myös liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnossa, painotettiin sitä, että näin voidaan tehdä, mutta nyt esitetään kuitenkin jatkoa, verovapautta esteettömille takseille ja koulukuljetustakseille aivan perustellusti. Verottomuuden tarkoituksena on siis turvata erityisryhmien liikkumismahdollisuudet ja yhteiskunnan kustantamat kuljetukset erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Verottomuus koskee niin sanottuja isoja esteettömiä tila- ja koulukuljetustakseja, jotka on hyväksytty kuljettamaan lisäksi vähintään seitsemän matkustajan kuljetus. Näistä yksi tai useampi voi olla pyörätuolissa matkustava henkilö. Rajausta on sama kuin viimeksi vuoden 2015 muutoksessa, jossa niin sanottu pienet esteettömät 1+6-taksit luokiteltiin veroedun suhteen samaan ryhmään kuin tavalliset taksit. Niiden verotuen enimmäismäärä oli siis 4 800 euroa, kun isojen esteettömien verotuki korotettiin 15 000 euroon, ja valiokunta puolsi tuolloin tätä linjausta.

Liikenne- ja viestintävaliokunnassa nähtiin yksimielisesti merkitys sillä, että taksiliikenteessä käytettävät pienet esteettömät autot tulisi sisällyttää verovapaiden ajoneuvojen ryhmään. Perusteena on se, että verotuen poisto vähentäisi todennäköisesti niin sanottujen Caddy-luokan ajoneuvojen saatavuutta esteettömiin kuljetuksiin. Tämä johtuu siitä, että näiden autojen jälleenmyyntihinta on heikompi kuin tavallisten taksien. Siksi myös niiden elinkaarikustannukset ovat tavallisia takseja suuremmat. Erittäin hyvässä yhteistyössä saimme siis aikaan tämän muutoksen koskien esteettömiä takseja ja koulukuljetuskalustoa, kun on kyseessä taksien verotuki.

Arvoisa puhemies! Edellä edustaja Jari Ronkainen esitti oman ryhmänsä ponsilausumia täällä kolmin kappalein. Oikeastaan voisin melkein, sanoakseni, yhtyä yhteen niistä eli keskimmäiseen, jossa kiinnitettiin huomiota isoihin hiilidioksidipäästöihin ja siihen, ovatko ne ajoneuvot, jotka kulkevat maanteillämme tulevaisuudessa, tarkoituksenmukaisia määrältään ja kooltaan suhteessa kuljetustarpeeseen. Omasta mielestäni tulevaisuudessa onkin seurattava sitä, miten meidän taksikalustomme kehittyy, kun kilpailu sinänsä vapautuu hyvinkin laajasti — ja mikä tulevaisuudessa periaatteessa edes on taksi? Tulemme varmasti seuraamaan lakiin liikenteen palveluista annettujen lausumien myötä tätä asiaa. Mielestäni tämä edustaja Ronkaisen esittämä lausuma 2 oli aivan asianmukainen, ja toivon, että eduskunnassa laajasti tätä ainakin arvioidaan ja mietitään lain liikenteen palveluista osalta näiden autojen hiilidioksidipäästöjen vaikutusta taksikalustoomme.

Puhemies Paula Risikko: Anteeksi, kysyisin edustajalta: oliko teillä tarkoitus kannattaa?

Ei ollut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Ei kannatusta.

19.59 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan tässä lakiehdotuksessa nyt puututaan näihin autoveron alennuksiin, joita poistetaan vaiheittain, ja tässä esityksessä isot esteettömät yhden tai useamman pyörätuolipaikan tilataksit sekä koulukuljetustaksit ehdotetaan säädettäväksi kokonaan autoverottomiksi ja samalla invataksien verottoisuus poistuisi.

Vihreät ovat kuitenkin huolissaan Invalidiliiton tapaan siitä, että nämä yhden pyörätuolipaikan taksit, joita ovat esimerkiksi tämmöiset Caddy-luokan ajoneuvot, eivät täytä pyörätuolissa istuvan matkustusturvallisuuden ja terveyden vaatimuksia. Myöskään seitsemän matkustajapaikan takseissa, joissa on vain yksi pyörätuolipaikka, turvallisuuskriteerit eivät täyty, ja tällöin näitä ajoneuvoja ei voida laskea esteettömiksi takseiksi eikä niiden veroetu ole siten perusteltu. Näinpä me ehdotammekin tähän pykälämuutosta, jossa 28 §:n 3 kohtaa muutettaisiin kuulumaan siten, että ”on hyväksytty kuljettajan lisäksi vähintään seitsemän matkustajan kuljetukseen”, toisin kuin kuuden, mikä on pohjaesityksessä, ja ”joista kaksi tai useampi voi olla pyörätuolissa matkustava henkilö”, kun pohjassa on yksi. Ja tämä siksi, että voisimme varmistaa sen, että pyörätuolilla kulkevilla on turvallinen taksimatka, ja silloin tämä veroedun poistuminen näiltä pienemmiltä autoilta kannustaisi voimakkaammin hankkimaan sellaisia autoja, jotka sopivat paremmin pyörätuolissa matkustaville asiakkaille.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Mikkoselle tiedoksi, että valitettavasti toisessa käsittelyssä ei voi tehdä näitä esityksiä. Ne olisi pitänyt tehdä ensimmäisessä käsittelyssä. Mutta ne tulivat pöytäkirjaan kuitenkin merkittyä.

20.02 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Tässä uudistetaan autoverolakia taksien osalta, ja kiinnittäisin erityisesti huomiota esteettömien ajoneuvojen määritelmään ja tähän Caddy-luokkaan.

Pidän hyvänä sitä, että liikennevaliokunta yksimielisesti päätti laajentaa esteettömän ajoneuvon käsitettä siten, että tämä niin sanottu Caddy-luokka, eli pienemmät ajoneuvot, otetaan siihen mukaan. Kyse on siis pienemmästä autosta kuin kuorma-autosta. Käytännössä invataksit, nämä isot invataksit, ovat kuorma-autoja ja niihin menee kaksikin pyörätuolihenkilöä, kun taas Caddy-luokkaan mahtuu yksi pyörätuoli kyytiin. On selvää, että silloin, kun kuljetetaan yhtä henkilöä, on järkevämpää kuljettaa tätä henkilöä pienemmällä autolla kuin kuorma-autolla tai isolla autolla, jossa kuljetetaan sitten lähinnä tyhjää tilaa. Ja näin ollen liikennevaliokunta tähän ratkaisuun päätyi, ja hyvä, että valtiovarainvaliokunta tämän mietinnössään otti huomioon. On selvää, että tämä on myös ympäristökysymys, jonka luulisi kiinnostavan myös vihreitä.

20.03 Ari Jalonen sin: Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on valiokunnan puheenjohtajan roolissa syytä kiittää valiokunnan jäseniä ja myös valtiovarainvaliokunnan jäseniä ja mietintöä. Tämä on osoitus siitä, että kun lausuntovaliokuntana yksimielisesti päädyimme ratkaisuun, jossa oli muutoksia hallituksen esitykseen, niin asiantuntijuuden kautta meidän lausumamme käytännössä hyväksyttiin sellaisenaan. Eli tässä kohtaa on syytä kiittää tosiaan sekä mietintövaliokuntaa että omaa valiokuntaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

20.04 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan kaikkia edustaja Ronkaisen tekemiä lausumaehdotuksia.

20.04 **Markku Pakkanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on nyt mielenkiintoista keskustelua käyty tästä valtiovarainvaliokunnan esityksestä. Kyseessä on autoveromuutos, että nämä esteettömät 1+6-taksit sisältyisivät tähän autoveron vapautukseen tai alennukseen. Täällä on puhuttu kuorma-autoista ja henkilöautoista, ja menee mukavasti käsitteet sekaisin. No, se varmaan sopii tähän keskustelun luonteeseen. Kaikki me ymmärrämme kuitenkin periaatteessa, toivottavasti ainakin, mistä tässä on kysymys.

Valtiovarainvaliokunnan jäsenet onneksi ymmärsivät tämän asian tarpeellisuuden, eli nämä esteettömät 1+6-taksit sisältyisivät tähän verovapauden piiriin, jotta olisi palvelutarjontaa vammaisille ja pystyttäisiin ympäri Suomea, taajamissa ja maaseudulla, tarjoamaan näitä hyviä ja laadukkaita kuljetuksia.

Erityisesti ihmettelen tätä näkemystä, että tämä 1+6-auto olisi jotenkin turvaton auto. Sehän on katsastettu auto, Suomessa tehty, siinä on kaikki, nelipisteturvavyöt kaikille matkustajille, vammaisille pyörätuoli kiinnitetään siihen autoon. On erikoinen näkemys, että jos tämä sama pyörätuoli sitten laitetaan sellaiseen autoon, missä on kaksi paikkaa, niin se muuttuu sen takia turvalliseksi, että sinne autoon tulee kaksi pyörätuolipaikkaa eikä yksi pyörätuolipaikka. Eihän tällainen voi olla — jos asiaa ja alaa tuntee — mistään kotoisin. Että taitavasti menevät käsitteet sekaisin.

Pidän erittäin hyvänä, että valtiovarainvaliokunta ja erityisesti verojaosto ymmärsi tämän asian tärkeyden ja muutti tämän verovapauden sillä lailla, että se koskee esteettömiä 1+6-autoja. Näin saadaan kaikki vammaiset, kaikki näitä palveluja tarvitsevat ihmiset tulevaisuudessakin kuljetettua.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.